

DOMOVINA

Uredništvo

Je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak **ponedeljek, sredo in petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krone. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravništvu, plačuje se **vneprej**.

Za inserate

se plačuje od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsa kokrat: za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Naše zadružno delo.

Tako je naslovljen uvodnik „Slov. Gospodarja“ z dne 20. svečana 1908.

Dopisnik priznava sicer zasluge, ki so si jih stekli v prejšnjih letih razni večji slovenski denarni zavodi na Spodnjem Štajerskem, zamolči pa popolnoma, da koristijo ti zavodi danes, ko je narodno vprašanje aktualnejše kakor nekdanj, v podvojeni meri razvijajočim se raznim društvom, korporacijam in posameznikom.

Tudi celo nič ne upošteva, da je bilo le na ta način, kakor se je ravvalo, mogoče ohraniti zavest našega naroda (glej Narodne dome) in vzbuditi mu inteligenco, katera ga naj vodi, da je bilo to delo končno le: velikansko narodno in gospodarsko delo.

Člankarju manjka brezdvomno praktičnih izkušenj v vseh panogah zadružništva, sicer ne bi si upal trditi, da zavodi, katere je vzel „na piko“, niso nikdar priporočali izposojevalcem ceni in umesten način izposojevanja. Člankar pa tudi pozna le zelo zelo površno dosedanje delovanje teh zadrug. Nočemo namreč trditi, da nalašč trdi neresnico.

Vsi ti zavodi gojijo početkoma pred vsem osebni kredit in le na izrecno željo posameznih strank dovoljujejo posojila tudi v drugi obliki. Denarne zadruge sploh nemajo biti v prvi vrsti hipotekarni zavodi.

Na to, da je v krajih, kjer obstoje dobro fondirani nemški zavodi, različen način posojevanja ne le umesten, temuč

celo potreben, pozabil je „Slov. Gosp.“ popolnoma.

Z ozirom na kapitalistični značaj dopisniku nevspečnih zadrug bodi povedano, da uživa zavod, kojemu načeljujejo ugledni, skušeni in nezadolženi možje, zaupanje v večji meri, kakor zavodi, koje vodijo nepraktični odborniki, da pa se nobenemu prvoimеноvanih zavodov ni zdelo potrebno ustanoviti v potrdilo kapitalističnega značaja poseben fond za osiguranje obresti deležev za slučaje, da bi se tako obrestovanje ne dobilo iz slučajno doseglega negativnega uspeha kakega upravnega leta.

Naravno je, da zasluži tisti, ki postane zadružnik in zastavi s tem objednem ves svoj imetek ali vsaj del istega v svrhu pokritja dolžnosti, ki bremene na ramah zadruge, vsaj zmerno obrestovanje v gotovini vplačanih deležev. A vsakoletna visokost obrestovanja deležev je odvisna vedno od končnega uspeha dotičnega leta. Pri odmeri odstotka služi kot podlaga vedno visokost hranilnih obresti.

Če bi nastala v kakem upravnem letu efektivna zguba, pojavil bi se kapitalistični značaj v tem, da odpade v tem slučaju vsakojako obrestovanje deležev.

Pri tem se ne sme pozabiti, da se pri določevanju deležnih obresti postopa s strani teh zavodov jednako merno napram zadružnikom, da se v takih slučajih obrestujejo deleži vseh vrst z enakimi odstotki, da se obrestujejo ne le glavni, ampak tudi opra-

vilni deleži, kakor je edino pravično z ozirom na jamstvo zadružnika.

Vrednost očitane kapitalističnega značaja zdi se nam na podlagi navedenih dejstev precej dvomljiva, kar pa se nikakor ne da trditi o zadrugah, ki obrestujejo le glavne deleže, ki ustanove v osiguranje takega obrestovanja iz „nekapitalistične previdnosti“ poseben fond; ki ne privošči zadružnikom z opravnimi deleži nikakega obrestovanja, dasi so le ti enakopravni s prvimi v smislu zadružnega zakona in ki vse našete „nekapitalistične“ namene označijo s posebnimi paragrafi pravil.

Sodbo o kapitalističnem značaju pravkar omenjenih zadrug z raznimi fondi za osiguranje raznih obrestnih dohodkov prepuščamo bralcem - vsečkom zadružništva.

Pri zavodih z obsežnim delokrogom potrebno je za redno reševanje najrazličnejših prošelj rednih sej in izvežbanega uradništva.

Ker je vsako delo vredno plačila, so tem malenkostnejša očitanja nagrad, koje se dovoljujejo načelstvu, ne glede na dejstvo, da se i take nagrade porabijo in darujejo sporazumno s posameznimi člani načelstva v dobrodelne in občekoristne namene.

Koliko in kako plačane uradništva je treba za zdrav in točen razvoj zadružnih agend, ve pa načelništvo posameznih zadrug, ne ve pa tega dopisnik „Slov. Gospodarja“, ki nikoli ne bo zmožen voditi skupno z vsemi svojimi številnimi vel-umi zadruge, ka-

tera je po njegovi nespodbojni sodbi kapitalističnega značaja.

Vse večje spodnještajerske posojilnice zgradile, oziroma kupile so več hiš, s čemur so pripomogle mnogim obrtnikom in trgovcem do samoosvoje, na drug način bi sicer v mestih Brežica, Celje, Maribor, Ptuj nikdar ne imeli svojih obrtnikov.

Da je tak način odgoje obrtnikov, trgovcev itd. najhvalejše in najplemenitejše narodno delo, pozabil je „Gospodarjev“ dopisnik popolnoma, pozabil je pa tudi na dejstvo, da odgajamo na tak način sočasno narodne volilce, ki pomagajo odbijati drzne napade naših narodnih nasprotnikov in branijo slovensko grudo pred naskoki nemške razpenjavosti.

Če take stavbe ne dajo vsikdar obrestovanja v denarju in visokosti, ki jo želi „Slov. Gospodar“, trdimo smelo, da donajajo investirane glavnice vendar lepe odstotke, ki služijo v odgojevanje prej omenjenih slojev in so takorekoč naši edini narodni kulturni zavodi.

Uvideti mora to vsakdo, ki ima trohico čuta in smisla za splošni blagor in razvoj tlačenega naroda.

Prodirajoča zadružna organizacija vstvarila nam je že lepo število zadrug, ponajveč posojilnic raznih ustrojov.

Dopisnik „Slov. Gospodarja“ vidi rešilno moč za kmeta-trpina edino le v zadrugah ustroja „Raiffeisen“.

V koliko je o tej smeli trditvi prepričan, kaže najnovejša ustanovitev druge nepotrebne posojilnice v mestu

LISTEK.

Svatopluk Čech.

... SvatoPluk Čech, katerega ime združuje v sebi vse elemente narodne podlage, je potomec močnega srednje-čehskega kmeškega plemena, katerega tradicije segajo daleč do 17. stoletja. Pesnikov oče je bil prosti upravitelj veleposestva, bil je vnet rodoljub, navdušen panslavist, prepričan osemindesetletnik, ki se je moral bridko pokoriti zaradi svoje udeležbe na revolucionarnih uporih; kmalo je pridobil za svoje obljubljene ideje, plahega, sanjavega dečka, kateri je živel svojo idilično mladost v prijetni, mirni ravnini. Kot gimnazijec, ki se ni čutil kar nič domačega na starinskem, piaristiškem gimnaziju v Pragi, je najrajše čital mladi SvatoPluk Čech navdušene pesnike modernega gibanja za svobodo in protisocialnega upora; posebno Byron, Puškin in Mácha so vstopili v krog njegovih misli ter so zapustili znatne sledove v delih iz njegove mladosti. Leta 1867. vstopa 21letni pravnik v literaturo z barvito pesnijo, katere

predmet je vzet iz jugoslovanskih bojev za svobodo; po šestih letih je objavil znamenit epos, prekrasno sliko al fresco iz husitskih vojsk: Adamiti, katere umetniško zrelost še danes občudujemo; s tem postane priznana veličina v češkem pesništvu, v katerem ga kmalo stavijo pred Halka in Nerudo. Leto za letom se pojavlja novo pesniško delo Čehovo, vedno zrelo in do zadnje podrobnosti dovršeno. Enkrat je to široka, z raznimi fino brušenimi in izdatno cizeliranimi pridavki opremljena epična skladba, v kateri navadno zadržuje epični postopek dejanja preprosto pesniško popisovanje; ali pa spaja v spretno sestavljeni lirični zvezi svoje politične meditacije in socialna uvaževanja, ki so odete bodisi v bogato, težko haljo ode ali pa v lahko narodno obliko pesmi, drugoč prinaša pesnik, katerega humor je fin in šegav, ljubeznjivo alegorično bajko, v kateri kakor v šali biča splošne norosti in navadne predsodke, končno zadovoljuje tudi one čitatelje, kateri nimajo smisla za poezijo, s prikupljivo, četudi ne globoko knjigo novel. Tako stoji v svojem 40. letu na vrhuncu svoje umetnosti in svoje popularnosti, za

katero se ima deloma zahvaliti tudi svojemu političnemu liberalnemu in demokratičnemu mišljenju. Pa to velikansko navdušenje čitateljev, ta javna pohvala celega naroda teži in vznemirja mirnega, v samega sebe zatopljenega sanjavca in odkritosrčni pesnik se zateka v idilično samoto, kjer razmišlja in živi, kakor se zdi, samo svojim cveticam in spominom na svojo mladost.

SvatoPluk Čech je naprosto pesnik tendence in problemov; tudi tam, kjer je temeljni poetični ton čisto epični ali idilični, vpleta mnogokrat v pripovedno dejanje tendenčne niti. Tako že v Adamitih, prvem velikem pesniškem delu, obdelujejo verski sanjači 15. stoletja z vzvišeno retoriko moderne probleme panteizma in materializma, proste ljubezni in ženske osamosvoje, komunizma in anarhije. Tako v idilični okvirni pripovedki Ve stínu lípi (V sencí lípe) (1880). v kateri nam predvaja kakor v kukalu sveže in humoristično drobne, da, anekdotične dogodke iz češkega življenja, nam pojasnjuje mimogrede tudi vprašanje o preseljevanji v Ameriko. Tako v široko zasnovanem epu iz danske zgodovine

13. stoletja, Dagmar (1885) se pesniški pojasnjuje tudi vzroki propadanja in narodne smrti slovanskih Vendov in Obodritov ob Severnem morju, pri čemer se izreče tudi marsikatera svarilna beseda nesložnim Slovanom.

Kakor moderni liberalec in demokratični rodoljub pojmuje Čech tudi zgodovino svojega naroda. Dočim so imeli češki romantiki do Zeyera in Vrchlickega izrecno pristrast za češko junaško pravljico in za zgodni srednji vek Přemyslovcev, se zanima Čech pravzaprav samo za dobo češke reformacije in za njen tragični epilog v 17. stoletju. Palacky je videl v husitstvu in češki bratski Jednoti vrhunec češke narodne zgodovine ter je dal temu svojemu nazoru izraza v svojem monumentalnem zgodovinskem delu; čeških pesnikov pa ni mogel po tej strani razvneti; nemški pesniki Lenau in Meissner so je v tem prekosili — oni je spesnil Jana Husa, ta Žižko. Še le v 60 letih razvijajo mladočeški liberalci navdušenje za husitstvo, 1868. l. potuje mnogo Čehov v Kostnico, proslavit tam Husov spomin; zgodovinski slikarji, na čelu jim slavni učenec Pi-

Mariboru, ki je nastala menda po njegovem prizadevanju.

Dotični zavod je zasnovan v pravem pomenu besede kot kapitalistično podjetje, kakor je lahko razvidno iz njegovih pravil.

Koliko vrednosti je pripisovati hvalisanemu prepričanju teh čudovitih narodnih ekonomov in osrečevalcev slovenskega kmeta, kaže gori omenjena ustanovitev.

V trenutku, ko kriče na vse grlo: rajfajznovke, rajfajznovke, ustanove denarno zadrugo, a ne rajfajznovko, ampak kapitalistično podjetje.

Rajfajznove posojilnice ne izplačujejo lastnikom glavnih deležev navadno nobenih obresti, nikoli pa ne višjih obresti kakor jih imajo hranilne vloge. Katoliška posojilnica pa določuje glede deležev sledeče: „Za osiguranje obrestovanja deležev zasnuje se iz letnih dobičkov posebni fond, ki jamči za obrestovanje glavnih deležev.“ Torej ti Rajfajznovci še takrat ne bodo pustili obresti od svojih deležev, kadar bode izguba, ampak bodo svoje obresti iz garancijskega fonda jemali. Živela taka zadruga nesebičnost!

Druge slovenske posojilnice, osobito mariborska, obrestujejo tudi upravne deleže. Nova katoliška posojilnica v Mariboru pa ima to-le določbo:

„Upravni deleži se ne obrestujejo.“ Torej glavni deležnik, ki je pa navadi imovit mož, dobi svoje obresti, uboga para dolžnik, pa bode moral pustiti svoj delež neobrestovan — menda zato, da bodo gospodje iz teh obresti osnovali svoj — garancijski fond. O naš ljubi kmet bo tudi spoznal, na kakšen način ga vi osrečujete.

Rajfajzen določuje, da se ima ves dobiček stekati v rezervni fond. Ta posojilnica pa določuje, da ima iti samo 10% v rezervni fond, ostanek na obrestovanje glavnih deležev in čujte! „na razpoložni zaklad“ ter zaklad za osiguranje deležnih obresti.

Poleg garancijskega fonda bo torej še neki garancijski fond za agitacijo z imenom „razpoložni zaklad“. Doslej so tak fond imeli samo ministri za podkupovanje časopisov. Ta nova posojilnica je prva, ki si je upala ta zaklad spraviti kar v pravila. Ubogi Rajfajzen bi se v grobu obrnil, če bi mu kdo ta pravila raztolmačil.

Zakaj pa se je ta posojilnica ustanovila, to nam pove § 15 teh pravil, ki pravi, da ima v slučaju razdružitve izročiti čisto premoženje „slovenski kmečki zvezi v Mariboru“, da ga porabi v dobrodelne namene ali novo podobno ustanovitev. Kakšni so dobrodelni nameni kmečke zveze, ki je politično društvo, je znano. Prvi dobrodelni namen je menda osiguranje mandatov takim gospodom, ki brez mandatov shajati ne bi mogli.

Gotovo je, da ni na celem Slovenskem nobene posojilnice, ki bi si upala v pravila postaviti določbo, da pripade v slučaju razdružitve njeno premoženje kakšnemu političnemu društvu. Ne za kmeta, ne za obrtnika, ne za siromaka dolžnika, ampak za politiko slovenske kmečke zveze je ta posojilnica zasnovana.

Pravila sta izdelala po vzorcih prof. Vrstovšek in Rajfajznovec Vlad. Pušenjak. Gospod hofrat Ertl, Vas pa prosimo, da te gospode v kratkem podprete z zdatno subvencijo!

Dopisi.

— Iz Bučevca na Murskem polju. Nedeljski shod „Narodne stranke“ v Encingerčini gostilni je bil izvrstno obiskan. Zatrjevalo se mi je, da je bilo čez 400 ljudi; jaz bi dejal, da do 300. Hvala križevskima gg. duhovnikoma in drugim pristašem „Kmečke zveze“ za agitacijo in številno udeležbo na shodu! Shod je otvoril g. Joško Rajh z Mote. Kakor je že „Domovina“ poročala, je bil predsednikom sicer izvoljen gosp. Šantl iz Iljaševca, ki je prišel v čedni uniformi načelnika ognjegasnega društva na shod, obljubil je pa, da se bode dala vsakomur prosta beseda. Zjedinili smo se tudi, da se ne bo ne z jedne ne z druge strani napadalo. Nato je dobil besedo g. Iv. Lešničar, ki je najprej govoril o krivicah sedanje deželne volilne postave v socialnem in narodnem oziru, nato pa se je izčrpno ukvarjal z deželnim proračunom in na podlagi števil dokazal, kako krivično postopa večina v štajerskem deželnem zboru s slovensko manjšino. Izvajanja so bila sprejeta z glasnim odobravanjem, tudi od mož pristašev „Kmečke zveze“. Nato je predlagal znane resolucije, katerih pa gosp. predsednik Šantl ni hotel dati najprej zato na glasovanje, ker je bilo v 1. govora o odpravi virilistov, češ,

da so proti veri (!). Ko se je moža poučilo, da nima štajerski deželni zbor z vero ničesar opraviti in ko so se predruščali tudi začetki resolucij „Narodne stranke...“ itd. v „Slovenci, zbrani na bučevskem shodu...“ itd. pa resolucij še vsejedno ni hotel dati na glasovanje; to postopanje moža moramo gotovo grajati. Pa tudi malo komično dirne človeka, ako pomisli, da je g. Šantl zatrjeval, da so sicer vsi pristaši „Kmečke zveze“ za resolucije, da pa jih vse eno ne da na glasovanje. No, nam tudi ta izjava zadostuje.

Na to je sledil dolg molk. K besedi se ni oglasil noben pristaš „Km. zveze“. Ne vemo, ali iz kljubovalnosti ali pa ni vedel nobeden nič povedati?

Začela se je prava prosta zabava; k temu seveda ni smelo manjkati nekoliko zabavljanja. Padla je n. pr. beseda, da smo naprednjaki rušilci sloge. G. Lešničar je to očitaneje zavrnil, češ, da imamo pač tudi posamezni Slovenci pravico biti različnega političnega prepričanja, a v skupnih narodnih zadevah smo si vedno lahko jedini. To načelo zastopa „Narodna stranka“. G. Jurša od Sv. Križa se je na to postavil s trditvijo, da „kolikor besed, toliko neresnice“, a resen mož, vnet pristaš „Kmečke zveze“ g. Kardinar s Krapjega je zastopal načelo g. Lešničarja. Navdušeni živijo-klici! To je tudi odgovor g. Šantlu in tovarišem, ki so izjavili, da so najprej pristaši „Km. zveze“, potem šele Slovenci. Upamo, da je ta beseda padla v naglici in nepremišljeno.

Govorilo je še več mož; g. Lassbacher iz Seliš, ki je izrazil svoje veselje nad tem, da se je tudi kmečko ljudstvo začelo zanimati za politična vprašanja; g. dr. Lev Kreft, ki je govoril o pomanjkanju srednjih šol, pa se mu je vzela beseda, ker je zavrnil nekatera zbadanja (!); g. Šnajder o spopolnjenju ljudske šole in končno g. kaplan Golob, kateri ni hotel zamuditi lepe prilike, da bi ne vrgel nekaj polen na dr. Ploja in povedal nekaj starih neresnic o poslancema Robleku in Ježovniku. Njemu pač g. Šantl ni vzel besede — ker menda ni napadal... Seveda se mu je z napredne strani hrupno ugovarjalo. Bilo bi morda boljše, da bi vobče molčal, ali pa povedal kaj stvarnega, da bi vsaj vršil čast in ugled svojih pristašev, kateri se niso ravno pokazali, da znajo s častno izjemo g. Kardinarja seveda, kaj pametnega in poučljivega povedati.

Naprednjaki smo s shodom zelo zadovoljni; pokazali smo, da vrši naša stranka pozitivno politično delo in to je zelo ugajalo mnogim možem „Km. zveze“. V tem leži naš uspeh. Ljudje naj vidijo, da vrag ni tako črn kakor ga gotovi ljudje slikajo.

Iz Petrovč. (Župan Koren kot dekliski zvezar.) Postopanje petrovškega župana in cerkvenega ključarja g. Antona Korena presega že vse dovoljene meje, zato si pa čim dalje tem bolj odtuja petrovške občane. Oče Koren se pa v teku zadnjega časa kaj samolastno vede in sklepa tudi za hrbtom občinskega zastopa o tem in onem, kar pa ni vedno občanom po volji in včasih tudi ne na občno korist. Župan Koren še do danes ni vrnil in se brani vrniti občinski blagajni onih 800 kron občinskega denarja, katere je v svoji neprevidnosti hranil čez noč v neki miznici v občinski pisarni in katere mu je nek tat odnesel; župan Koren dobro ve, da je on odgovoren za občinski denar, katerega sprejme kot uradna oseba, dokler ga ima v rokah. Še danes se brani g. Koren oddložiti svoje mesto kot cerkveni ključar petrovške romarske cerkve, akoravno je bila cerkvena pušica za darove pod Korenovim ključarstvom v zadnjih letih štirikrat pokradena in akoravno nimajo farani nič več zaupanja do njega.

Pač pa se je očetn Korenu zdelo potrebno v Petrovčah, kjer je od nekdanj vladal mir in sloga, na komando g. dr. Jančiča-Goriškega — totih apostolov krščanske ljubezni — ustanoviti neko klerikalno „proti-posojilnico“, katera ima namen spraviti svoje člane v odvisnost od duhovniške stranke, akoravno imajo Petrovčje svojo domačo kmečko hranilnico in posojilnico. Županu Korenu, katerega gotove zunanje osebe podpihujejo, pa od dneva do dneva bolj raste greben in značilen za njegovo samovlastnost je sledeči slučaj: Na 25. dan svečana t. l. je bil napovedan shod dr. Jančičeve dekliske zveze v Petrovčah; oče Koren se je poslužil svoje pravice občinskega samovladarja, pa je občinsko pisarno kratkim potom dal navedenemu shodu na razpolago. V uradni pisarni politične občine je torej na dan sv. Matije zborovala dekliska zveza, neki prečastiti gospod strokovnjak iz Slovenskih goric pa je s pomočjo očeta Korena in njegovega pomagača predaval zbranim zvezarkam o pomenu dekliskih zvez in o skrivnostih deviškega stanu. Po kon-

lotyja V. Brožik, volijo sedaj radi predmete za svoja ogromna platna iz husitske dobe; Trebizky, za njim tudi Jirásek stavita slavno dobo „meča in keliha“ v ospredje svoje zgodovinske novelistike, nikdo pa ni znal to slavno dobo, o kateri že Schiller v svojem Wallensteinu tako simpatično govori, s takim navdušenjem opevati, kakor baš Sv. Čech. Že med pesnimi iz njegove mladosti nahajamo balado Husit na Baltu, katera konča z zgovorno apoteozo husitstva; potem sledijo Adamiti z orjaško Žižkovo postavo v ozadju; šest let pozneje izvoli si Čech slepega voditelja Husitov za junaka svoje genialno načrtane epične pripovedke Žižka, v kateri pesnik, vedno retorično, razvija svojo najboljšo umetnost v živem jeziku. Iz pokornih solz in žalnih premišljevanj o sramotnem premaganju češkega naroda v 17. stoletju porodil se je potem Václav z Michalovic (1882). Češka reformacija je baš dokrvavela pod mečem krvnikovim in duhovnim pritiskom jezuitskim; Češko je popolnoma katoliško in habsburško; v tej dobi spozna gojenec jezuitov, mladostni sanjač in idejalist, da je potomec jednega najbolj

vnetih „krivovercev“ in upornikov. Pretresujoče konflikte, ki se odigravajo v srcu mladega Václava z Michalovic, nam slika romantično in pretirano. Še v poznejših svojih letih se vrača k dragi mu husitski dobi, katera je morala služiti za stafažo njegovemu zgodovinsko-satiričnemu romanetu Vylet Matěje Broučka do 15. stoletja (Izlet Mateja Broučka do 15. stoletja); v dialogiziranem, sicer pa popolnoma zmetenem epu. Roháč ze Siona (1898/99) nam predvaja zadnjo usodo husitske vojske. Čech razvija v teh delih prekrasne, žive slike in s teh si mora čitatelj sam sestaviti sam^o na sebi ubogo dejanje; kolorit dobe je v celoti dobro zadet, osebe pa so vsled brezkončnih govorov in še brezkončnih refleksij večinoma motne in nežive. Čehove samoraslosti pa ne smemo iskati v njegovih epih, katera spominjajo na Hamerlinga; njegova pesniška posebnost so moderne, mnogokrat alegorične pripovedke v verzih, katere kažejo na upliv Byrona ter katere razpravljajo o socialnih in političnih vprašanjih v duhu liberalnega demokratizma in romantičnega panslavizma. Z nekoč meglenim mesijanizmom, po-

dobnim onemu, s katerim se srečujemo v ruski in poljski literaturi 30. in 40. let, gleda Čech na misijo Slovanov v zgodovinskem razvoju Evrope. Staro, rafinirano in presičeno zapadno Evropo je v svoji notranjosti razjela smrtna bolezen; socialna revolucija, ki ni tako zelo oddaljena, vniči končno nje hira-joče orjaško telo — take čitamo v tožni in pesimistiški Čechovi alegoriji Evropa (1880). Potem pa vshaja novo jutro za dosedaj nepriznavane slovanske narode — tu slišimo Kollarjeve ideje —; do danes pa še ni doraslo Slovanstvo k tej ogromni politični in kulturni ulogi. Prej morajo Slovani pokopati svoje večne spore; pesnik sam pomirja v Slaviji (1884), alegoriji, katera ni nepodobna pesni Evropa, Ruse s Poljaki, Srbe s Hrvati, ruske nihiliste z idejalistiškimi slavjanofili, ne da bi niti čitatelja niti sebe o tem prepričal.

Ako pa so bili ruski slavjanofili kakor Kirjejevskij in poljski mesijaniisti kakor Towanjski ali starši češki panslavist Kollár pikri racionarji in sluge državnega absolutizma, ostal je Čech v svojem panslavizmu veren demokrat in liberalec. Iz svoje mladosti

je prinesel verno ljubezen do kmeta, tako da je v dobi, ko se je na Češkem klicalo po narodnem plemstvu, v svojem preprostem Zpěvníku Jana Buriana (1884). (Pesmarica Jana Buriana), postavil samozvestnega kmeta visoko nad plemstvo. Tudi proti kapitalistiški veleprodukciji in tovarnski industriji se je potegnil za domačo malo obrt in pesniško je uporabil ta konflikt v tragični idili Lešetinský kovář (kovač) (1883), katera je bila sicer zaplenjena, ki je pa kljub temu postala zelo popularna. Z veseljem je pozdravljajal kakor Neruda socialistiško organizacijo modernih proletarcev, katere je imenoval „junake bodočnosti“.

Trikrat se je obrnil k javnosti s politično liriko, v Jitřních písňích (1888) prisluškuje skrivnostnemu delu moderne dobe, ko si socializem prizadeva potlačiti narodne interese; končno v Písňích otrocka (Pesnih sužnja) (1888) pojavlja se kakor razsrjeni in kaznujoči prerok iz starega zakona, kateri je, vrnivši se iz svoje gorske votline, našel povsod samo suženjstvo, tlačanstvo in nizkost ter lomi palico nad svojim tako vroče ljubljanim narodom.

čanem shodu pa je župan Koren zapustil občinsko pisarno s tolažljivim prepričanjem, da ga bodo pri prihodnji občinski volitvi njegove nove politične zaveznice — dekliške zvezarke — volile v občinski odbor in postavile na županski stolec.

Shod v Šmarju pri Jelšah je bil krasna manifestacija složnosti slov. strank v narodnih vprašanjih. Že pred tretjo uro zbrala se je mnogobrojna množica v prostorni dvorani g. Habjana. Videl si pristaša „Narodne stranke“ poleg pristaša „Km. zveze“ duhovnika poleg posvetnjaka.

Kmalu po tretji uri otvoril je g. Ferlinc, župan trga Šmarje, javno zborovanje. V predsedstvo stopil je član „Kmečke zveze“ g. Avgust Copf. Na to razvil je g. dr. Gvidon Sernec iz Celja v več ko enournem govoru naše skupne zahteve glede spremembe volilnega reda za deželni zbor štajerski in povdarjal, govoreč o razmerju dežele nasproti štajerskim Slovincem, kako nas ravno dežela vedno sistematično zapostavlja in kako v Gradcu nimajo za nas denarja, če se gre za naše šolske in gospodarske potrebe. Ozigosal je tajna izdelovanja volilnega načrta in zahteval, da naši poslanci brezobzirno obstruirajo proti vsakemu nam Slovincem krivičnemu volilnemu načrtu in nam krivičnemu proračunu za leto 1908. Pravi, da Slovenci napram namestniku Claryju nimajo nobenega zaupanja, ker ne reši vprašanja celjske gimnazije, ljudskih šol v okolici Celje i. t. d. in ker sploh ničesar ne ukrene brez privoljenja Nemcev. Zahteva, da se uvede za Spodnji Štajer okrožno oblastvo. Občinstvo je dalo svoji nevolji proti vladi v Gradcu in sedanjemu volilnemu sistemu duška z burnimi medklci.

G. Smertnik iz Celja govoril je o uradniškem vprašanju, kako da smatra c. kr. vlada Spodnji Štajer za nemški teritorij in se ne ozira pri imenovanjih na ogromno večino slov. kmečkega prebivalstva čisto nič. Tako je imenovala v Laško, Šoštanj in Konjice tri Nemce za okrajne sodnike na mestu, kjer so bili poprej Slovenci. Ljudstvo je klicalo; to so turške razmere, to je hujše kot na Turškem.

Nato je govoril še g. J. Vrečko, kmet iz Ponkve, ki je pondarjal, da morajo vse slovenske stranke postopati v narodnih zadevah složno. J. Stoklas in Dragotin Celič sta govorila o lokalni zadevi šolske stavbe.

Za intimne čute, za fine trepetljaje moderne duše, za skrivnostno tragiko vsakdanjosti, kakor jo opisujejo pesniki današnjih dni, ni v tem pateričnem delu mesta prav tako kakor za pretresajoče strasti in grozna, neverjetno zapletena dejstva modernega bitja. Čeh tudi ni erotik; njegove ženske postavbe so meglene, shematične, konvencionalne; njegovo razmerje k ženi je razmerje osamelega, starajočega se, plašnega samca: zadrežen, osladen, meglen; samo v nekaterih novelah, katere so psihološki sicer brezpomembne, vendar zanimivo in dobro pripovedovane, je nekoliko finih dekliških glav.

Kot plod indiferentnega liberalizma smemo smatrati tudi okolnost, da si Čeh ni vedel sveta v verskih vprašanjih, kar stoji donekle v protislovju z njegovo pošteno naklonjenostjo in ljubeznijo do češke reformacije; še le pozno priznal se je v svojih Modlitbách k Neznámému (Molitvah k Neznámemu) k motnemu, nedoločenemu panteizmu, katerega spopolnuje pri njem mehka in netrdna humaniteta.

K važnim, mnogokrat tudi vzvišenim delom Čechovim se družijo nje-

Po končanih govorih sprejele so se jednoglasno v „Domovini“ št. 22 objavljene resolucije z majhnimi spremembami, ki jih omenimo spodaj in se je sklenilo z navdušenjem, da se sporoči resolucijo glede uradniškega vprašanja brzojavno ministr. predsedniku, justičnemu ministru in slovanskemu korespondenčnemu biro.

Na koncu zapelo je zbrano občinstvo „Lepa naša domovina“. Tako se je končal shod v Šmarju sijajno, dostojno in za Slovence jako častno.

Dostavek: Resolucije so se sprejele vse z uvodnimi besedami „Slovinci šmarskega okraja...“ i. t. d. 1. odstavek šolske resolucije je odpadel in ste se sprejeli sledeči dve resoluciji:

1. Na javnem shodu v Šmarju pri Jelšah dne 23. svečana 1908 zbrani zborovalci odločno zahtevamo poldnevni ljudskošolski pouk iz zdravstvenih pa tudi iz gmotnih ozirrov. Zahtevamo pa šolski pouk tudi ob četrtkih ter skrajšanje počitnic na eden mesec, s čim se bo doseglo isto, kakor z sedajno celodnevno šolo.

2. Na javnem shodu v Šmarju pri Jelšah zbrani zborovalci odločno protestirajo proti zidanju novega šolskega poslopja v Šmarju in to iz sledečih razlogov: Pred 9 leti se je kupila hiša, ki se je od postavno poklicane komisije za šolo popolnoma primerna spoznala, a 4 leta pozneje je ista o last zavrгла to, kar je prej odobrila ter tirjala zidanje nove šole. Proti temu se je pritožil krajni šolski svet na deželni šolski svet, ki je odredil v soglasju z okrajnim šolskim svetom zopetno komisijo in ta je spoznala, da se da to poslopje z malimi stroški tako prirediti, da ustreza popolnoma šolskim zahtevam. C. kr. naučno ministerstvo napačno ponučeno tirja novo šolo, ki bi stala do 50.000 kron ne oziraje se na uboštvo prebivalcev in še na obstoječi dolg okoli 30.000 K na leta 1878 zidanej šoli in na leta 1899 kupljenej šoli.

Spomini s kostumnega venčka „Konjiških samcev“.

Večer 15. svečana je bil za nas Konjičane nepozabno krasen večer, ki pač zasluži, da se ga v „Domovini“ malo natančneje spominjam.

Že ob 8. uri zvečer je bilo na ulici pred Na. odnim domom živahno vrvenje prihajajočih vozov. Dame v pestrih, blestečih in snežnobelih kostumih spremljane po okusno kostumiranih gospodih so prihajale v plesno dvorano, ki je duhtela po svežem

gove humoristične pesmi in pripovedke, kakor tudi svojevoljne Satirske drame. V ljubki bajki v parodistiškem živalskem epu, v blaznih prikaznih sanj posaja si pomilovanja vredni pesnik norčevo kapico na glavo in nčenjaška domišljivost, opičenje po tujini, letanje za modo, pedantiška kritika, politično šarlatanstvo, pesniški snobizem nizkotno filisterstvo dobi marsikak udarec njegovega biča. Naj imenujem vsaj eno teh razkošnih tvorb Petrkljice (1883) (Ovčice), svežo bajko, katera spominja, združujoč najbolj vonjavo poezijo s humoristično satiro, na Andersenovo umetnost pripovedovati bajke.

Čechova popularnost v občinstvu je znatno večja nego njegov vpliv v literaturi; v očitem kontrastu proti Vrchlickemu ni vstanovil nobene šole. Nekateri pesniki mu stoje seveda prav blizu, pišejo tudi panslavistiške in demokratske pesmi ter delajo domačo zgodovino in bajeslovje za izhodišče svojih, na besedah bogatih meditacij; ne moremo je pa označiti kot njegove neposredne učence.

(Die čechische Litteratur der Gegenwart von dr. Arne Novák str. 292—298.)

cvetju in zelenju. Ob zvokih prijetno ubrane ciganske godbe so se pari zavrteli v prvi valček.

Videli smo tu živo razglednico, lepo domovino, ljubki mornarici, gizdavo ciganko, ponosno Danko, dražestne laške cvetličarice, brkho Štajerko, nebroj turistovk, jodlaric in tržaških branjev; posetili so nas iz drugih delov sveta: blebetavi Kitajec, domišljavi jutrovci, zastopniki Abesincev in zamorcev, živahni Meksikanci; prišli so tudi bratje Črnogorci in Bošnjaki, osobje cirkusa Fumagalli s klovnom, ki je bil duša zabave, siten poljski jud, Faust brez Marjetice in Mefisto, mnogo ruskih muzikov in poljskih šlahčicev, francoski umetniki in angleški kramarji, strastni berlinski tarokisti in portugalski revolucionarji.

Da so nas naši sosedi Oplotničani in Čadramljani v tako velikem številu posetili, jim gre posebna zahvala, istotako gostom iz Laporja, Žiž, Špitaliča, Tepanja in stranic, posebno pa akademikom „Triglavanom“ iz Gradca.

Plesalo se je celo noč notri do ranega jutra. Ta večer pač ostane v spominu vsakterega samca, kakor vsakega gosta, kajti kostumni venček je bil eden najlepših, kar so jih samci dosedaj priredili. Da je ta ples uspel tako dovršeno, gre pač zahvala v prvi vrsti predsedniku samskega kluba, ki je vedel stvar prijeti v roko in jo vodil tako umetno in dovršeno; zahvala gre gosp. dekoraterju in njegovi neumorno delavni pomagalki, kakor vsem, ki so pripomogli, da je zabava dosegla vrhunec desedanjih samskih plesnih prireditev.

Upamo, da se bomo pri prihodnjem samskem plesu istotako zabavali kakor letos in želimo, da tudi istega nobeden ne zamudi posetiti.

Iz Zg. Ponikve. Veselica tukajšnjega bralnega in pevskega društva je uspela nad vse pričakovanje sijajno. Obisk je bil velik, kakor še doslej pri nobeni veselici. To je pojav, ki mora v srce veseliti vsakega, ko jemlje le količkaj za ljudsko izobrazbo. Naše društvo lepo napreduje in njega koristno delovanje se že pozna, čeravno obstoja društvo šele poldrugo leto.

Kdo ima v prvi vrsti zasluge za dobri uspeh veselice? Na prvem mestu moram imenovati naše vrle fante pevce in njih pevovodja. Koliko časa in koliko truda so jih stale priprave, ve le tisti ceniti, ki je imel priliko jih opazovati pri delu.

Igrali so izvrstno. Predstavljala se je šaloigra v treh dejanjih „Črevljar“. Opravljeni so bili svojim ulogam primerno in pogodili so jih tudi prav dobro. Nikdo ni spoznal v črevljarju Blažetu društvenega pevovodja F. Pečnika. Prav kakor kak izstradan baron je izgledal Stradež (Fr. Sredenšek), ki se je pa pri vsej svoji revščini bahal s palačami, kojih nikjer ni imel. Tudi Tonček (Fr. Arnšek) in g. Valentin (Anton Pečnik) sta jo izvrstno pogodila. Prav po doktorsko je izgledal dr. Lopnik (Lovro Kos) ki je svojo nalogo tudi častno rešil. Najmanj spoznati pa je bil ubogi zidar Opeka (Miha Sredenšek). Čeravno je šele dvajsetletni mladenič, bil je popolnoma podoban stari kavemu zidarju, kojega nihče več rad na delo ne vzame. Vsa čast Vam vrli fantje. Le tako naprej!

Po igri je bila jako živahna prosta zabava.

Ker je takrat veselica uspela, upati je, da bode vsakokrat bolje.

Društvo ima nekaj čistega dobička, ki se porabi za nakupovanje koristnih knjig in časopisov. Da bode društvo imelo čimdalje več dohodkov in bode lahko vsestranski ustrezlo svojim udom,

podpirajte ga tudi drugi kmetje s temi, da pristopite kot udje. Več ko nas bode, več bomo dosegli. Da bode starim in novim udom ustrezno, nabavilo si bode društvo novih knjig.

Da radi berete, kaže dovolj jasno zapisnik izposojenih knjig. V poldrugem letu svojega obstanka je izposodilo društvo okoli 400 knjig.

V nedeljo Vam pa zopet priredi društvo počno predavanje. Vabljeni ste vsi, udje in neudje.

Vsem, kateri ste s svojo udeležbo pripomogli, da je veselica dobro uspela, iskrena zahvala ter krepki živijo!!

Politični pregled.

Domače dežele.

V proračunskem odseku se razpravlja o železnicah. Poročevalec je posl. Sylvester. Stavili so se razni predlogi: Naj se vse železnice elektrizirajo. Minister Derschatta je dejal, da se to vprašanje proučuje, v kratkem se bode elektrizirala proga Inomost—Lindau, potem Trst—Opčina. Poslanec Ellenbogen predlaga, naj si vlada zavaruje vse za elektriziranje železnic potrebne vodne moči. Posl. Žitnik predlaga, naj se podpržavijo dolenske železnice do te dobe, da bode železniška zveza Novomesto—Karlovac gotova. Minister pravi, da je to nemogoče. Žitnik zahteva nadalje podpržavanje vipavske železnice in zgradbo transversalke od primerne točke na progi tržavne železnice Trst—Gorica, čez celo Kranjsko do Brežic. Poslanec Malik zahteva podržavljenje Južne železnice in razširjenje postaje v Spielfeldu. Posl. Korošec zahteva pojasnila o takozvani adrijatski železnici, o železnici Polzela—Kamnik in Maribor—Wies, ter govori o nedostatkih postaje Spielfeld.

Nemški narodni svet za Češko je poslal nemški devetorici dopis, v katerem odločno poziva pristaše vseh nemških strank „naprednih“ in klerikalnih naj postopajo v narodnih vprašanjih jednotno — posebno pa v jezikovnem vprašanju pri sodiščih na Češkem. Sedaj se oglašajo, kakor po navadi „odlični“ člani vseh nemških strank ter opisujejo „češko agresivnost“ v tako živih barvah, da je zveza „najnaprednejših svobodomislecev“ z najbolj črnimi reakcionarci za rešitev „svete nemške stvari“ neobhodno potrebna.

Gotovo je, da se bodo vse nemške stranke zedinile pri razpravi o proračunih pravosodnega in naučnega ministerstva, gotovo je tudi, da bode baron Beck storil vse mogoče, da bi nemško agresivnost kolikor mogoče nasitil — toda če je pri Nemcih v narodnih in jezikovnih vprašanjih jedinstvo mogoča morala bi biti mogoča tudi pri nas Slovanih. Pri razpravi o proračunu teh dveh ministerstev se treba postaviti odločno na noge in za vselej onemogočiti to politično pravno anarhijo v državnih uradih in še posebno pri sodiščih, katera se je začela sedaj po zaslugi nekaterih nemško-nacionalnih sodnikov na Češkem in pod slabo pokrito patronanco pravosodnega ministerstva, katero se slabotno skriva za „nedotakljivost sodnikov“. Sodnik je pač nedotakljiv in mora ostati odvisen in nedotakljiv kot sodnik toda sodnik nima in ne more imeti pravice po svoji volji določati uradni jezik sodišča, pri katerem uraduje. Uradni jezik nima s sodniško neodvisnostjo in nedotakljivostjo nič opraviti, kajti sodni jezik se ne tiče sodnikov vesti in nima nanjo ni najmanjšega vpliva, sodni jezik je samo instrument, s katerim vrši neodvisni sodnik svojo službo kot

državni uradnik, to pa nikakor ni stvar uradnikov določati uradni jezik ampak stvar prebivalstva in njega politične zrelosti ter politične uprave in o tem bi imelo v zadnji instanci odločati državno sodišče nikakor pa ne najvišje sodišče. O tem bi morali spregovoriti slovanski poslanci že v proračunskem odseku prav resno besedo z ministrom Kleinom in vsemi gospodi, ki s takimi sofizmi podpirajo nemški šovinizem med sodnimi uradniki. Toda o tem o priliki več.

V avstrijski delegaciji se je razpravljalo o okupacijskem kreditu. Posl. Nemec je očital bosanski vladi, da s svojim birokratizmom in militarističnim absolutizmom tlači in preči vsak napredek. Vlada ne skrbi v zadostni meri ne za šolstvo, ne za potrebno socialno politično zakonodajstvo. Delavstvo nima nikakih pravic, nikdo ga ne brani pred izkoriščevanjem. Temu treba napraviti konec in uvesti tudi v Bosni in Hercegovini ustavno življenje. Soc. demokrati bodo glasovali proti temu kreditu. Nato je govoril kršč. socijalec Axmann v tonu pravega dunajskega klerikalnega špisarja. Ščuval je proti Srbom in Mohamedancem in zahteval, naj se podpira njim nasproti Hrvat. Z drugimi besedami, ta poštenjak hoče, naj se razvname verski boj in versko sovraštvo med isti jezik govorečim narodom, ki je pa žalibog razdeljen na tri vere: pravoslavno, mohamedansko in katoliško. Axmann sicer pravi, da tvorijo Bosna-Hercegovina, Hrvatska in Dalmacija jedno gospodarsko skupino, meni pa natiroma, da če se bode prebivalstvo teh nesrečnih dežel Rimu na ljubo prepiralo med sabo, bode Dunaj s svojo nemščino, s svojim klerikalizmom koj lahko zavladal nad to „jednoto“. To pa klerikalizem namerava!

Pri deželnozborskih volitvah v mestih na Češkem je bilo izvoljenih: 21 Mladočehov, 1 samostojni Mladočeh, 2 samost. Čeha, 2 državnopravnika, 9 nemških naprednjakov, 9 nemških radikalcev, 7 nemške ljudske stranke, 1 Schönererijanec, 1 kršč. soc., 1 samostojni državnopravnik. Ožje volitve so potrebne v 11 okrajih za 14 mandatov. Mestni mandat v Budjevicah so to pot Čehi Nemcem odvzeli.

Na Hrvaškem je izvoljenih do sedaj: 19 Starčevićancev, 30 članov srbsko-hrvaške koalicije, 3 izven strank 2 pristaša seljačke str. (Stjepan Radić, katerega je dal Rauch zapreti). Izvoljen je tudi bivši koalicijski podban Nikolić; propali so vsi trije Ranchovi oddjelni načelniki z ministrom Josipovičem vred, ubogi Cernković je kandidiral v dveh okrajih in v obeh propadel. Rauch in njegova vlada sta poražena. Jutri se bodo volitve nadaljevale.

Slovenske novice.

Štajersko.

— **Petdesetletnico doktorstva** obhaja dne 9. marca starosta štajerskih Slovencev **g. dr. Josip Vošnjak**. Bil je dne 1. marca 1858. torej pred petdesetimi leti na dunajski univerzi promoviran za doktorja medicine. Naše čestitke k tej redki slavnosti!

Kakor se nam poroča, je g. doktor, ki je po zimi bolehal za influenco, se zopet toliko popravil, da se razmeroma k visoki svoji starosti spet še dovolj dobro počuti. Zanimivo je, da sta starost 70 let presegla tudi oba brata, Mihael, oče slov. posojilništva in Franc, tovarnar v Šoštanjnu ter sestra, nenavaden slučaj dolgožitja v eni rodbini.

— Na Balkanu se bo vršila letošnja maškarada „Celjskega Sokola“. Vsak posetnik maškarade, bo lahko takoj spoznal, da je „Balkan“ slovanski. Gostoljubnost, šege, občevanje, častna straža — vse slovansko. Med slovansko množico pa bodo pomešani Turki, Grki itd. itd. Turški sultan se do danes še ni odločil ali poseti osebno maškarado, gotovo pa je, da pošlje svojega zastopnika. Videti bo balkanski „podzemski svet“, kar pa je seveda velika tajnost, ki se bo razkrila še le na maškaradi. Zaradi velikega navala, ki ga je pričakovati na letošnji maškaradi, priporočamo zlasti domačim gostom, da si oskrbijo vstopnice že v soboto, oziroma nedeljo dopoldne. Vstopnice pred maškarado prodaja odbor v „Narodnem domu“. Blagajna se odpre zvečer ob 7. uri, začetek maškarade ob 8. uri. Tedaj na pustno nedeljo do svidenja na „Balkanu“.

— **Poroka.** V sredo, dne 26. svečana se je vršila v cerkvi v Petrovčah poroka gđe. Terezine Žigan, hčerke g. J. Žigana, veleposestnika v Žalcu z g. J. Kohout-om c. i. kr. stotnikom v 91. pešpolku v Pragi.

— **Umrl** je v Št. Jurju ob J. ž. veleposestnik g. Franc Praunseis, 70 let star. Pogreb se je vršil včeraj. Pokojnik je bil vrl in zanesljiv naroden mož. N. v m. p.!

— **Odhodnica.** Odbor „Slov. del. podp. društva v Celju“ priredi v soboto, dne 29. t. m., v društveni gostilni odhodnico svojemu marljivemu članu-pevcu g. Francu Pilihu. Vsi člani in pevci se vrljudno vabljeni. — Na pustni večer ob 8. uri priredi pevski zbor „Slov. del. podp. društva“ svoj zabavni večer s plesom v „Skalni kleti“. Več v ponedeljek.

— **„Deutsche Wacht“** se je tudi oglasila o naših nedeljskih shodih. Trudi se našim ljubim nemškutarjem dokazati brezpomembnost shodov a ukvarja se z njimi v dolgem uvodniku. Listič psuje precej od začetka dotičnega uvodnika — pogledali smo torej, kje ga čevlji žuli. Eto: protestirali smo proti nemškim sodnikom in vobče nemškim uradnikom na Spodnjem Štajerskem. Gospodje se naj le tolažijo, ta zahteva ne bo več zaspala ampak se bo ponavljala glasneje in glasneje. Nemški uradniki nimajo mesta na Spodnjem Štajerskem!

— **Nov živinski sejm** bode v sredo, dne 4. sušca v Petrovčah v Savinski dolini. — Drug nov živinski sejm se pa vrši dne 14. septembra vsakega leta v Petrovčah, tako da bodo znanprej v Petrovčah štiri sejmi na leto.

— **Zopet smrt pod vozom.** Blizu Kovače vasi se je prevrnil voz šibja (hoste) na brata Štefana in Konrada Pernata. Voz se je hotel vsled slabe ceste prevrniti, ta dva sta to hotela zabraniti, pa sta bila preslaba. 13 letni Konrad Pernat je mrtev, Štefanu se ni veliko zgodilo. Ako bi občine bolj skrbale za svoje ceste, pa bi ne bilo takih nesreč.

— V Ptaju hočejo Nemci slovenske železničarje zvabiti v nemškona-cionalno podružnico državne zveze nemških železničarjev, od katere ne bodo imeli nobene koristi. Kvečjemu bodo pomagali vzdrževati trhlo ptujsko nemštvo.

— **Tatovi v Ptaju.** V mestni ptujski cerkvi so vlomili tatovi več pušic in jih okradli. Nekdo menda rabi denar za predpust. — Zadnje nedeljo zvečer so neznani uzmoviči vdrli v trafiko gospe Govedič in odnesli za nekaj stotakov denarja in drugih vrednosti.

— **Borba za življenje.** Iz Poljčan se poroča: Zadnji petek je tek 12-

letni Konrad Florjančič, učenec VI. razreda poljčanske šole čez zamrzel ribnik pri kolodvoru domu. Na sredi pa se mu je led vdrl in dečko je bil takoj v vodi do grla. Obupno se je držal nad vodo in klical na pomoč. Ljudi se je kmalo mnogo nabralo, a nikdo si ni upal dečku pomoči. Konečno je prinesel Baumanov sluga Civilak veliko lestvico, na katero so še jedno pripeli in teko je mogel Civilak dečka rešiti. Bil je že brez zavesti in se ga je še le z zdravniško pomočjo posrečilo oživiti.

— **Iz Maribora.** Načelstvo nove posojilnice v Mariboru: Kanonik Mlakar, dr. Hohnjec, župnik kaznilnice Fink, poslanec Pišek in dr. Korošec, duhovni profesor Ant. Jerovšek, dr. Verstovšek, kmeta Janez Protner in Anton Lobnik. — Nadzorstvo: Bogoslovni profesor dr. Kovačič, poslanec Roškar, dekan Čížek, Povalej, trgovec Prstec. O pravilih in namenih tega zavoda se ukvarjamo v današnjem uvodniku.

— **Letošnji cesarski manevri** se bodo vršili v šopronjski županiji na Ogrskem.

— **Mariborska podružnica nemškega planinskega društva** je imela minul teden svoj občni zbor. Podružnica ima sedaj 90 članov in 1439 K dohodkov. Predsednikom je izvoljen zopet mariborski župan Schmiderer. Kakor je videti iz poročila, so se Nemci sedaj posebno vrgli na Pohorje.

— **Občina Št. Lovrenc nad Prožinom** odgovarja okrožnemu sodišču na nemške dopise v nemškem jeziku. Pri tem se pa župan tako muči, da je njegova nemščina skoro nerazumljiva. Gotovo misli, da mora nemško odgovarjati.

Naj mu služi na znanje, da ga ne more nikdo k temu siliti, da on lahko odgovarja, kakor hoče, nasprotno, da tudi lahko zahteva od sodišča slovenske dopise.

Prejšnji župan je s svojim vztrajnim postopanjem že bil okrožno sodišče prisilil, da mu je dopisovalo v slovenskem jeziku.

Sedanji župan pa odgovarja celo na nemške dopise v nemškem jeziku. Najbrž radi tega, da bi taki dopisi imeli še več veljave, pritisne župan celo za občino Št. Lovrenc samo nemški uradni pečat. To je pa že res od sile in presramotno. Kaj tacega pač nikdar ne bi bili pričakovali.

Občinski odborniki, oglasite se vendar pri seji in zahtevajte, da mora vaš župan uradovati v slovenskem jeziku, drugače se bodo uradniki norca delali iz nas, češ, da se še slovenske občine same ne upajo posluževati se svojega materinskega jezika! Ob enem pa tudi zahtevajte, da se mora samo nemški uradni pečat, ki je sramota za občino, takoj zavreči.

Ako pa imate tacega pisarja, ki mu je bolj mar nemški kakor slovenski jezik, odpravite ga in mu recite, da naj si išče kruh med Nemci, ker mu vaš ne diši.

— **Dopisniku „Slov. Gospodarja“ iz Višnje vasi v odgovor.** V 7. števil. „Slov. Gosp.“ pogreva v dopisu iz Višnje vasi pri Celju spet nekdo o meni staro kašo. — Vidi se Vam, da ste še zelo mlad — dobrorejeni gospod! To je vendar že katoliška dogma, da sem neznajen in neizobražen. Lepo mi dokazujete, da bi moral biti po Vaši duhovniški morali klerikalen neznajnej, ko sem vendar bil v dijaškem semenišču štiri leta. Pozabili ste še povedati, da je bila „zasluga“ duhovnov, da sem moral kot mlad dijak v ta zavod — in da sem plačal za to 400 K.

Moja neznajnost se začneja z dnevom, ko nisem šel v lemenat iskat „poklica“ v obliki obile hrane in pi-

jače, brezskrbnega življenja, laži in hinavščine in tolažilnih naukov Ligorjanske morale. Naravno je torej bilo, da se ni strinjalo z moje vrste značajnostjo, da bi bil postal član klerikalnega akad. društva, kjer je prostora samo za patentirane značaje gotove vrste. V gimnaziji sem imel domačo ustanovo, ki sem jo takrat kot jedini prošnik iz Vojnika pošteno in pravično moral dobiti. Z duhovnikom podeljiteljem štipendija sem govoril prvič v življenju 8. sept. 1906. leta ob priliki nekega predavanja, ki sem ga imel kot član „Tabora“ v Novicerkvi. Gospodje, ne govorite o podelitvi te ustanove, da Vam ne povem tozadevno neljubih resnic iz preteklih dni!

Pustil sem Vas v prijetnem pričanju, da ste me spravili v Celju ob kruh, pustil sem se mirno napadati radi shodov in snovanja posojilnic v krajih, kjer še nikdar v svojem življenju bil nisem — gospodom po farovžih so gotovo dobro služile za prebavo po tečnih obedih vse te razne notice o „fil. Ivanu Prekoršku iz Prekorja pri Celju“. — In glejte za vse te dobrote, ki sem Vam jih že zkazal, Vas prosim samo te ljubeznjivosti, da me ohranite vedno v tako dobrem spominu in da molite zame, da ne krenem na Vaša pota, da ne postanem Vam enak! V nadi, da v očeh ljudij Vaše vrste ne postanem nikdar značajan Vam želim mnogo sreče in v jeseni prav obilo vinsko berjo.

V Pragi, dne 25. svečana 1908.

Ivan Prekoršek.

— **Sv. Križ pri Mariboru.** Naš nedeljski shod je bil nad vse sijajen. Predsedoval mu je sam župan gospod Jakob Hlade, ki je bil soglasno izvoljen. Domačini in sosedje iz okoliša so napolnili vse prostore. Vse resolucije so bile soglasno sprejete. Naši planinci so znova doprinesli dokaz o svoji ljubezni do napredka ter so tako osramotili nečednega dopisnika v „Slov. Gosp.“, ki nam je očital po svoji stari navadi laž, hinavščino in zavijanje. „Kmečka zveza“ se je s svojim kandidatom skrivala v farovžu, ker si ni upala v gostilno, češ: „Tam nam lahko oporekajo naprednjaki, ki nas poznajo kakšni smo“. Ker ste sami črni od pet do glave, ste nas hoteli počrniti: pozabili pa ste, da ste črni tudi na čelu in nosu. Gosp. dr. Flor. Kukovec in gostom pa bodi prisrčna hvala! Vsem pa kličemo: na veselo svidenje v naših planinah!

— **„Mariborski Sokol“** priredi v nedeljo, dne 5. malega srpana 1908 v starodavnih Rušah javno telovadbo, združeno z veliko ljudsko veselico. Svoje sodelovanje so že obljubila nekatera telovadna, kakor tudi druga narodna društva.

Opozarjamo že sedaj za to prireditve ter prosimo, da se tudi ostala društva pri svojih prireditvah ozirajo na to. Na zdar! odbor.

— **Tridneven kmetijski tečaj na Grmu** priredi vodstvo kranjske kmetijske šole na Grmu pri Novemestu od 8. do 10. marca t. l. Ponk se bo vršil vsaki dan od 9. do 12. dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne in bo združen s praktičnimi razkazovanji. Ponk bo brezplačen in se ga more udeležiti vsak odrasel kmetovalec. Spored bo naslednji: V nedeljo 8. marca: Dopoldne od 9. do 12. ure. O pridelovanju krme. Katere trave je sejati med deteljo po njivah in za napravo novih travnikov. Kje in kako je kupovati deteljno in travno seme. Popoldne od 2. do 4. ure. O kmetijskem azdužništvu. Nakupovalne zadrage. V ponedeljek 9. marca: Dopoldne od 9. do 12. Živinoreja. Reja krav in njena važnost za povzdigo mlekarstva. Krmljenje molznih krav. Goveji hlevi. Popoldne

od 2. do 4. Živinorejske zadruge s posebnim ozirom na prašičorejo in perutninske zadruge. V torek 10. marca: Popoldne od 9. do 12. Mlekarstvo. Prodaja mleka v mlekarne. Ravnanje z mlekom. Skupno izdelovanje in prodaja presnega masla. Popoldne od 2. do 4. Zadrugne mlekarne. — Vabimo vse napredka željne gospodarje, da se udeležijo tečaja in da to naznanijo kakor hitro mogoče vodstvu šole. Gospodarji, ki se ne morejo udeležiti tečaja vse tri dni, se ga lahko udeležijo ob posameznih dneh, a naj to naznanijo vodstvu. Vodstvo kranjske kmetijske šole na Grmu, dne 32. februarja 1908.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda** so darovali ženitvanski gosti pri Žiganu v Žalcu po gosp. Edv. Kučeku znesek 18 K 04 vin. Živelci darovalci in posnemovalci!

— **Veliki ples združenih narodnih društev v Mariboru**, ki bi imel biti v nedeljo, dne 1. snšca, se ne more vršiti, kakor so že objavili listi. Vzrok je — godba. Iz neznanih vzrokov je odrekla nenadoma vojaška godba svoje sodelovanje, druge dobre godbe pa hipoma ni bilo več možno pridobiti.

— **Predstojnikom konjiške davkarije** je imenovan davčni upravitelj Rudolf Ulm iz Judenburga na Zgor. Štajerskem. Zopet Nemec več!

— **V poštnem okolišu Sv. Urban pri Ptuj** se bo raznašala od 1. marca naprej pošta trikrat na teden. Tudi se bo postavilo več nabiralnikov.

— „**Stráža**“, torej po poročilu „Slov. Gosp.“ se ne bo stražila s 1. marcom duhovniških koristi na Spod. Štajerskem. „Slov. Gosp.“ pravi, da še niso zanj „vsi pogoji v zadovoljivi meri spočeni“.

— **Iz Ptuj** smo dobili brzojavno poročilo, da so štajercijanci v sodnijski obravnavi proti učitelju Klemenčiču na Ptujski gori pogoreli. „Štajerc“ mu je širokoustno napovedoval, da bo obsojen.

— **Nek kurzovec**, ki je bil gotovo v politični šoli dr. Verstovška, ker govori o škartindljih, je srečno prepisal nekaj misli o deželnozborski vol. preosnovi, kakor so jih izrazile resolucije „Nar. str.“, sklenjene na nedeljskih shodih, katerim je pa še iz „Tagespošte“ in iz svoje tikve dolil precej vode in dodal malo rezanice, tako da je ta godlja užitna za brunne bralce „Slov. Gosp.“. Članek se zove „Nekaj o volilni preosnovi“. Kdor ima čas, ga naj primerja z našimi resolucijami in videl bo, kako daleč sega — lastna politična modrost tega kurzovca z oslovsko kožo.

— **Iz Šoštanj**. Pretekli pondeljek je imela šoštanjka posojilnica, v katero so se Nemci in klerikalci zadnje čase s toliko ljutostjo zaganjali, svoj občni zbor. Akoravno je bila na občnem zboru vsakomur dana prilika, da bi tam razodel one skrbi, katere je baje ljudstvo glede te posojilnice pretrpelo, ni bilo nikogar, ki bi bil prišel izraziti kake resne pomisleke o položaju posojilnice. Občni zbor, ki se vršil ob prisotnosti treh članov načelstva celjske Zadrugne Zveze, med temi predsednika in ravnatelja, je dognal na podlagi knjig, katere sta urejevala po naročilu Zveze več tednov dva nepristranska in neprizadeta veščaka, da je gospodarstvo posojilnice zdaj popolnoma urejeno in je položaj iste tak, da nikdar ni bilo vzroka niti najmanj se bati, da bi mogel pri tej posojilnici kdo količkaj izgubiti. V znamenje popolnega zaupanja do posojilnice so vstopili v novo izvoljeno ravnateljstvo najvplivnejši možje celega okraja: dr. Fran Mayer, odvetnik, Vinko Kolšek, notar, Martin Hleb, posestnik v Šoštanju, Jožef Košan v Družmirju, Franc Schwarz v Šoštanju, nadučitelj Alojz

Trobej in Valentin Zager iz Topolšice, torej tudi župana dveh največjih kmečkih občin Košan in Zager, v nadzorstvo pa Miha Cerovšek, Anton Kocuvan, Ivan Lukman, Ivan Dvornik in Franc Rajster. Mi kratko povdarjamo, da je narodna dolžnost vseh poštenih Slovencev šoštanjkega okraja, da se z vnmemo oklenejo svoje posojilnice in vstrajno delajo na to, da se v najkrajšem času zopet vrne ono vsestransko zaupanje do tega zavoda, katero so skusili tej nekdanji trdnjavi slovenstva izpodkopati zlobni ljudje.

— **Iz Laškega trga**. Veselica, prirejena v nedeljo, 23. svečana t. l. v prid tukajšnji revni slov. šolski mladini se je nad vse pričakovanje dobro obnesla. — „Pivnica“ je bila zopet natlačeno polna. — Vsi, ki imajo le še količkaj čuta za revno slov. deco v sebi, vsi, ki niso imeli ravno „nujnejših opravkov“, so prihiteli ter pripomogli bodisi z lepimi darili, bodisi s svojim posetom do tako lepega moralničnega in materijalnega uspeha. — Ganljiv je bil prizor, ko je nastopila 12letna Gizela Drolčeva ter se v imenu revne slov. šolske mladine zahvalila vsem tistim, ki so pripomogli do tako lepe prireditve. Dobro nam je delo, ko je mlada govornica glasno, samozavestno in v tako lepih jedrnatih besedah govorila pozdrav vsem navzočim! — Kakor njej gre posebna hvala tudi njenemu očetu g. pevovodju Drolcu ter njegovim izbornim pevkam in pevcem! — Vi pa gospod nadučitelj, bodite ponosni na uspeh, ki ste ga dosegli s svojim trudom, bodite prepričani, da Vas spoštuje narod videč, da ljubite njegove otroke — svoje učence. — Mi pa, ki smo se udeležili veselice, gojimo le to jedino željo, da bi se prav kmalu zopet videli pri sličnih prireditvah ter pokazali svetu, da še živimo!

— **Tamburaški koncert** priredi braino in pevsko društvo „Maribor“ v Mariboru v soboto 29. t. m. Žvečer ob 8. uri v restavraciji „Narodnega doma“. Vstopnina prosta.

— **Cene živine v Gradcu**, 27. febr. Prignanih je bilo na sejm 1184 glav. Plačevalo se je za 50 kilogr. žive teže: pitani voli 37—41 K napol pitani voli 34—36 K, suhi voli 29—32 K, pitane krave 27—33 K, napol pitane krave 23—26, suhe krave 15—21, biki 26—34 K. Cene malo spremenjene Tuji kupci so kupili 591 glav.

— **Cene živine v Mariboru**, dne 22. februarja. Na sejm se je prignalo 733 glav. Plačevalo se je za 100 kilogr. žive teže: pitani voli 60—72 K, voli za pleme 54—58 K, pitane krave 56—60 K, krave za pleme 50—56 K. Teleta po 1 K 08 vinarjev za kilogram žive teže.

Kranjsko.

— **Novo društvo**. Ustanovilo se je „Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb“ v sodnem okraju Velike Lašče.

— **Samomor z dinamično patrono**. V Selu pri Breznici si je dejal rudar Legat, silen pijanec, v usta dinamično patrono in jo zažgal. Glavo mu je vso raztrgalo.

— **Pri zadnjih deželnozborskih volitvah** je bilo oddanih za napredne kandidate 3244 glasov, za klerikalne pa 17.446 glasov. Znatne manjšine so dobili naprednjaki le na Notranjskem (Kmetska stranka za Notranjsko) in v Beli Krajini. Tam je dobil napredni kandidat Mazelle 696, izvoljeni poslanec, znani Šuklje pa 924 glasov. — Klerikalna stranka ima sedaj torej v deželnem zboru 16 poslancev, ako prištejemo škofov virilni glas, 17. Odločitev prinesejo volitve v mestni skupini, ki se vrše 28. t. m.

— **Časniški glasovi o izidu volitev v kmečkih občinah**. „Notranjec“ piše: „Kdor je izza preteklih 6 let opazoval delo klerikalcev in z njim primerjal delo naprednjakov, ta bo pritrtil, če rečemo: ni moglo priti drugače in prav nam je, če je prišlo tako; kajti za nas more biti to le šola in nagon za novo delo. Saj o tem smo si itak vsi na jasnem in tudi največji črnogledi temu pritrjujejo: napredna misel na Slovenskem ne bode zginila, napredovala bo...“ List razvija na to program bodočega naprednega dela: ljudsko izobraževalno, pevsko in mladeniško organizacijo, napredno zadrugništvo, ki naj ljudstvo osvobodi iz klerikalne denarne odvisnosti ter širjenje naprednega časopisja. „Slov. Narod“ pravi, da se bode narodno-napredna stranka popolnoma omejila na zastopstvo obrtniških, trgovskih in vobče meščanskih interesov — zastopstvo agrarnih interesov se prepušča mladim naprednim agrarnim strankam. „Izid volitev nas ni presenetil vzpričo žive klerikalne agitacije in ogromnih sredstev“. „Slovenec“ piše: „Slovenska lj. stranka“ je sijajno zmagala; njena organizacija se je izkazala. Ta zmaga ni trenoten uspeh, marveč sad dolgega težkega dela...“ „Jasno nam je bilo že v začetku naše pol. organizacije, da bi mogla na kmetih radikalno-agrarna stranka z liberalnim kulturnim programom najti ugodnih tal. A mi smo vzeli (ljudem, ki bi tako stranko ustanovili in propagirali) veter iz jader.“ Cinično priznanje, da se je gospodom klerikalcem z njihovimi „kmečkimi“ zahtevami šlo le za pridobljenje politične moči. O volitvah v mestni skupini pravi „Slovenec“, da bo podpirala klerikalna stranka vse kandidate, ki so narodno-naprednim kandidatom nasprotni. Isto bodo storili tudi Nemci.

— **Samomor**. Pred tremi leti je obstrlel posestniški sin Čunder v Domžalah svojega očeta in mačeho, hoteč jo umoriti. Pred nekaj dnevi so našli otroci v gozdu, kjer so nabirali suhljad, že popolnoma strohnelo truplo zločinca, kateri se je sam ustrelil.

Primorsko.

— „**Edinost**“ je v dolgoveznem članku v treh nadaljevanjih „boleznila“ s poročilom o „Imenik slovenskih društev in združenj v Trstu in okolici 1907“, priobčenem v št. 10. „Domovine“ dne 27. jan. t. l. Na kaki moralni višini stoji ta „polemika“ naj pojasni en sam vzgled. Naše poročilo pravi: „Še dveh organizacij treba omeniti, katere bi bile za tržaške Slovence in sploh za ves slovenski narod največje važnosti, ako bi se jim posvetila ona pozornost, katero zaslužiti. To sta: „Trgovsko izobraževalno društvo“ ustanovljeno leta 1900, in ki šteje danes samo 120 članov, dočim šteje 1906. l. ustanovljeno „Katoliško slov. izobraž. društvo“ v Trstu že 116 članov ter imajo klerikalci tudi pri Sv. Ivanu že tako društvo ustanovljeno 1907. leta.“ — „Edinost“ piše: „To svojo tendencioznost kaže pa tudi s tem, da posebnim akcentiranjem primerja število udov našega „Trg. izobraževalnega društva“ z onim — „Katol. izobraževalnega društva“ in **Marijinih družeb**. Pred vsem se treba vender vprašati; iz katerih slojev se rekrutirajo člani takega društva! In če bi člankar „Domovine“ storil to, ne bi se toliko razvnel, da ima n. pr. **Marijina družba več članov, nego pa trgovsko društvo**“.

Tako gre to skozi tri številke. Člankar nosi svarično znamko „Mala fides“; kdor se pa potrdi, da prečita neša poročila in to „polemiko“ ter primerja oboje z Imenikom bo našel tudi prav primerno slovensko ali hrvaško

besedo, s katero se kaj točno označi tak način rodoljubnega novinarjenja.

— **Poneveril** je v Pulju dr. Santo Lorenzetto, jeden glavnih voditeljev tamošnjih Italijanov okrog en milijon kron ter pobegnil.

— **Ponesrečila** se je pred brijonskim pristaniščem pri Pulju torpedovka št. 27. Zadel je v njo parnik, ki prevažajo potnike iz Pulja na brijonske otoke in jo prodril, tako da se je mahoma napolnila z vodo. Rešilne ladije so jo odvekle v pristanišče, moštvo se je rešilo.

Deželnozborske volitve na Kranjskem po mestih in trgih.

Ljubljana, 28. februarja. Zmagala sta kandidata narodno-napredne stranke dr. Tavčar in dr. Triller z 1468, oz. 1394 glasovi proti dr. Gregoriču (950 glasov) in dr. Ravniharju (909 glasov.)

V skupini **Škofjaloka-Kranj** je izvoljen kandidat nar. napr. stranke Ciril Pirc.

V skupini **dolenjskih mest** kandidat nar. napr. stranke notar Iv. Plantan.

V skupini **Postojna-Vrhnika** je izvoljen kandidat nar. napr. stranke I. Lenarčič.

V **Idriji** je potrebna ožja volitev med Ganglom (narodno-napreden) in dekanom Arkotom (klerik.)

V skupini **Radovljica-Kamnik-Tržič** je izvoljen radovljiški župan dr. Vilfan proti okr. glavarju pl. Deteli.

Volitve pomenjajo tedaj zmago narodno-napredne stranke proti klerikalcem, vladi in nemškutarjem.

Druge slovanske dežele.

— **Madjarsko pravosodje**. V Budimpešti je bil obsojen 25. januarja Jan Greguška na 3 mesece državnega zaporu in 600 K globe zaradi članka v „Slovenskem Tyždenniku (Slovaškem tedniku)“, češ, da je s tem člankom hujskal proti Madžarom. Ta članek pa niti ne govori o Madžarih ampak označuje samo surovo politiko zadnjih štiridesetih let. — 30. januarja je bil obsojen tudi v Budimpešti stavec Gedeon Turzo iz Turč. Sv. Martina zaradi pesmi posvečene jetnikom v Ružomberku. Obsojen je bil na štiri mesece navadne ječe. Proti trem slovaškim listom so naperjene pravde, ker so prinesli Björnsonov članek „Največja madžarska obrt“ (nasilno pomadžarjevanje nemadžarskih narodnosti). Sedaj bo pač ves svet prepričan, kako pravični so Madžari Slovacom nasproti.

Svetovne vesti.

— **Nova češka tovarna za vžigalice na Moravskem**. Čehi na Moravskem se uspešno organizirajo na gospodarskem polju. Nedavno so ustanovili dve znameniti podjetji, ki obe izbornu uspevati, te so: „Tovarna na cukrovinki“ (tov. za razne izdelke iz sladkorja) v Olomouci ter „agrarna in obrtna banka“ v Brnu, k tema dvema se je pridružila še tretja akcijska družba: „tovarna za vžigalice v Lipniku na Moravskem (akcijska sirkarna v Lipniku na Morave)“. Tudi to podjetje bo dobro uspevalo, ker je sedež tovarne v vsakem obziru srečno izbran ter so podani jako ugodni pogoji proizvodnje. Podjetje je tudi v tehničnem obziru v dobrih rokah in odjemalci so mu zagotovljeni. — Bi li ne bil čas, da se tudi pri nas na Slovenskem prične misliti na to, da bi si najnujnejše konsumne predmete sami izdelovali? Slovenskega kapitala za taka podjetja je dovolj, izvežbanih tehniških in komercijelnih voditeljev in delavcev bi se tudi dobilo — konsumentov nas je pa tudi dovolj, le podjetnosti in organizatorične moči se nam nedostne!

Službe išče

inteligenten, sodnijsko neomadeževan, trezen mož, star 27 let, zmožen slovenščine in nemščine v govoru in pisavi z lepo pisavo; vstopil ki kot začetnik v kako pisarno, h kakemu časopisu, ali kot sluga h kakemu zdravniku, prevzame pa tudi kako drugo primerno službo za skromno začetno plačo. — Prijazne ponudbe naj se pošiljajo na ime: 134 3-2

Josip Soič, p. Velenje (Wöllan)

Dva učenca

sprejme Oroslav Dolenc, svečar in lektor v Ljubljani. 141 2-1

Na prodaj je nova hiša

z velikim vrtom, na lepem prostoru nekaj minut od Celja pripravno za penzionista ali obrtnika. cena 4.200 gld. — Naslov pove upravništvo „Domovine“. 139 2-2

Častna izjava.

Jaz podpisana Marija Smodej, najemnica v Ponkvi, izjavljam, da sem pred c. kr. okrajno sodnijo v Šmarji preklicala danes moje razžaljive govorce o Ivanu in Tereziji Zdolšek, posestnikih in gostilničarjih v Ponkvi kot neresnične razžaljitve obžalovala in prosila Ivana in Terezijo Zdolšek odpuščanja. — Vse to storim s tem tudi še javno.

Ponikva, dne 22. febr. 1908.

136 2-2 Mica Smodej.

Cerkovnik

išče službe v kaki fari na deželi na Kranjskem ali Spodnjem Štajarskem. Naslov pove upravništvo „Domovine“. 145 1

Trgovci!

Proda se skoro še novih dvoje vrat, pet velikih izložbenih oken, vse z železnimi rolo in z brušenimi šipami in ena steklena sobna vrata po zelo nizki ceni.

Vse natančneje se izve v trgovini 105 R. STERMECKI, Celje.

Milan Hočevar — Celje

Glavni trg št. 10

Priporoča popolnoma sveža in kaljiva deteljna, travina, runkelnova, svinjske sálate, korenjevega in vrtna semena. Rafija za vezanje trte, galico, žveplo, bartelnovo klajno apno, kakor tudi vse vrste cerkvenih sveč, kadilo, oljčno olje in vse drugo v mojo stroko spadajoče blago.

Savinski liker

preiskan in preizkušen na ces. kr. poljedeljskem preizkuševališču na Dunaju.

Savinski liker

je pripravljen iz planinskih in gorskih zelišč, ter se priporoča kot krepčilni napoj v zdravstvene namene. Lastnik znamke

VINCENC KVEDER žalec v Savinski dolini, Stajersko.

13 130-20

IVAN RAVNIKAR, CELJE

priporoča svojo dobro založeno zalogo špecerijskega blaga, suhih in oljnatih barv, firneža, karboleja, ter vseh vrst lakov. Kupuje in prodaja deželne pridelke. Zaloga najfinejšega čaja, ruma, 5 zdravnega konjaka in zdravnega vina vseh vrst. 10-7 Vsako konkurenco vzdržujočo kavo, surovo, kakor dvakrat na teden sveže žgano. — Za postni čas priporočam zlasti sveži sir, sardine, ruse in morske postreže na olju in na sveže, suho in namočeno polenovko (Stockfisch).

Za spomlad imam v zalogi razno vrtno in poljsko seme preiskano od c. kr. kmetijske družbe. — Poštna naročila se točno izvrše.

Suhe gobe, brusnice, maline, želod, jabolke, hruške, fižol, sploh vse deželne pridelke kupi

Anton Kolenc,

trgovec v Celju

Narodni dom in graška cesta.

Edina slovenska puškarska tvrdka

Ludvik Borovnik

v Borovljah na Koroškem.

Najboljša delavnica za temeljito popravo lovskih pušk, za izdelovanje novih vložnih cevi za kroglice in drobni svinec, za nasa-janje novih kopit. Dela po najnižjih cenah! Kdor si želi nabaviti novo, zanesljivo in ceno puško, naj zahteva najnovejši slovenski cenik, kateri se brezplačno dopošlje. 9-5 Velika zaloga raznovrstnih revolverjev od 7 K naprej.

Kunard Line

TRST-NEW-JORK

Je najpripravnejša, najcenejša in najboljša pot iz LJUBLJANE v Severno Ameriko, ker tod ni dolgotrajne mučne vožnje po raznih železnicah, nobenega presegovanja ne prenočevanja in sploh nobenih postanskih stroškov mej potjo. Parniki soprostorni, varni, zračni in snažni; vozijo vsake 14 dni. Hrana in postrežba najboljša. Pojasnila daje in karte prodaja glavni zastopnik Andrej Odiassek, Ljubljana Sladkova ulica št. 25, poleg cerkve Sv. Jožanova.

Odhodi parnikov iz Trsta: Carpathia, 3. marca; Ultonija, 18. marca; Slavonija, 31. marca 1908. Iz Liverpoola: Lusitania, (največji in najlepši parnik sveta) 7./3., 4./4., 25./4. in 16./5. 1908 Mauretania 21./3., 11./4., 2./5. in 23./5. 1908.

Trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem prodaja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

Zvezna trgovina

Celje, Rotovška ul. št. 2

priporoča

kancelijski, konceptni, pisarni, dokumentni, ministrski, ovitni in barvani papir.

Za predpustno sezono:

serpentine kotiljone čepice

svinčniki kamenčki peresa tablice peresniki gobice radirke črnilo

Trgovske knjige

v vseh velikostih črtane, z eno ali dvema kolonama, v papir, platno, gradl, ali po usnje vezane.

Odjemalne knjižice po raznih cenah.

Največja zaloga vseh tiskovin

šolske svete, učitelstvo, župnijske urade, okrajne zastope, užitninske zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

Lastna zaloga šol. zvezkov in risank.

Papirnat vrec vseh velikosti po originalnih tovarniških cenah.

Stambilje pečatniki, vignete, (Siegelmarken) za urade in privatnike izvršujejo se v najkrajšem času.

Dopisnice umetne, pokrajinske in svetilicami od najpreprostejše do najfinejše izpeljave.

Albumi za slike, dopisnice in poezije.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačno na razpolago.

Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene.

Priznana dobro blago. • Solidna in točna postrežba

— Živnostenska banka in Wiener Bank-Verein se pogajata s Severno-nemškim Lloyd in Hamburško-amerikanskim paroplovnim društvom zaradi kupa delnic paroplovne družbe Austro-Amerikana. Ta družba se je v zadnjem času prav lepo razvila ter bi se, ako bi kot avstrijsko podjetje ustreglo raznim zahtevam vlade in parlamenta, lahko še bolj razvila. Austro-Amerikana bi prevzela tudi vožnjo v Južno Ameriko.

— Pošten najditelj in Sveto pismo. V Neermove v Hanoveranski je posestnik imenom Doden, izgubil denarnico s 17.000 markami v bankovcih; vse iskanje je bilo zastonj. Te dni je prejel pismo: Del vsega denarja — 8000 mark dobite desno od Timelskega mosta, ostalo vam z obrestmi povrnem čez pet let, ko dobim denar iz Amerike. Vi imate dobro trgovino. a v Sv. pismu stoji pisano: „Kdor ima dve srajci, naj eno daruje“. Na označenem mestu je posestnik res našel 8000 mark, a o skrivnostnem najditelju pa ni duha ne sluha.

Društvene vesti.

— Prostovoljna požarna bramba na Polzeli priredi dne 1. marca ob 3. uri popoldne veselico v prostorih gosp. Alojz Cimpermana. Vspored: „Rendez vous“, igra v treh dejanjih. Ribji lov in prosta zabava. Vstopnina: Sedeži prve dve vrsti po 80 vin., drugi sedeži po 50 vin., stojišča po 20 vin. Čisti dobiček je namenjen požarni brambi. Posebna vabila se ne razpošiljajo. K obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

— Čitalnica v Šmarji pri Jelšah priredi v nedeljo, dne 1. marca 1908 veselico v prostorih g. Ivana Habjana: A) Koncert. B) Gledališko predstavo: „Raztresenca“. C) Prosto zabavo in ples. Svira šmarska godba. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži po 1 K, stojišča po 30 vin. K mnogobrojni udeležbi vabi najvljudneje odbor.

— Izobraževalno društvo v Št. Petru v Sav. dolini naznanja, da se vrši v nedeljo, dne 1. marca t. l. ob 9. uri popoldne II. občni zbor v prostorih g. Petra Žganka v Št. Petru v Savinski dolini. — Posebno se opozarjajo člani društva, da se shoda v obilnem številu udeležijo. Osebna vabila se ne bodo delila. K obilni udeležbi vabi odbor.

— Predpusni zabavni večer društva „Zvezde“ na Dunaju se vrši v nedeljo, dne 1. marca t. l. v spodnjih prostorih Lehrerhausvereina v VIII. okraju na vogalu Langegasse 20, Josefsgasse 12, s prijaznim sodelovanjem g. Rado Posege (bas solo) in slav. mešanega in moškega zbora slov. akad. društva „Slovenija“. Začetek točno ob 7. uri zvečer.

Hiša na prodaj.

V Braslovčah se hiša št. 16 z vrtom, travnikom in njivo, vse skupaj 41 a 22 m² površ. iz proste roke prodaja. — Pojasnila daje c. kr. notar na Vranskem. 127 8—2

SUKNA

in modno blago
za obleke pri-
poroča firma

R. Kocian
tvornica za sukno
v Humpolcu
na Češkem.

Tvorniške cene. { Vzorci franko.

Celjska apnenica

naznanja, da se je začelo v apnenici že delati in da je mo-
: goče vsak čas dobiti apno. :
Naročila in vprašanja izvolite
poslati „**Celjski apnenici**“
(Cillier Kalkwerk) v Pečovniku
ali pa v pisarno, Celje, Schillerstr. 3.
143 1

V najem se da dobroidoča

gostilna

z točenjem vina, piva in žganja,
trafiko in ledenico ter prodajalna
mešanega blaga, tik okrajne
ceste v gornji savinski dolini.
Oboje je dobro obiskano. Odda
se z 15. aprilom ali 1. majem t. l.
Odda se zaradi rodbinskih raz-
mer pod prav ugodnimi pogoji,
Natančneje se izve pri lastniku.
Naslov pod „1000“ poste re-
stante Ljubno v Savinski dolini.
144 3—2

Trgovski učenec

iz poštene hiše se takoj sprejme v trgovino
mešanega blaga na deželi. — Ponudbe na ime:
Ivan Traun, Ptujeka gora pri Ptuj. 133 3—2

Kupujte narodni kolek!

Perutninarji!

Palma ozdravi zanesljivo vsako pernato
žival. Pokazalo se je v minulem letu
kot sigurno sredstvo proti zavratci
(difteriji), kugi in proti marsikaterim
drugim nevarnim boleznim. Palma je
tudi ozdravilo sleherni, za črevesnim
nahodom in vnetjem bolno neodraslo
in odraslo perutnino, za katero bole-
nijo bi bila sicer poginila vsa zalega.
Palma je obvarovalo vsako pernato
žival boleznij. Oskrbite si Palma z
navodilom za 1 K neprilepljenih poštah
znamk (po nakaznici 6 v. več!) poštnine
prosto: I. E. Weixl, klajni preparati,
Maribor, Zofijin trg 3. 140 3-1

OYES

(„Willkomm“)

Ta težki Oves
obrodi v vsaki
zemlji in naj-
prej dozori.
Zraste visoko
in daje dobro
slamoza krmo
na njivi pa se
ne vleže. Ker
se ta oves na
redko seje za-
dostuje 60 kil
za eno oralo.
Podpisano

oskrbnitvo pošilja 25 kil za K. 50 kil za
17 K, 100 kil za 32 K z vrečo vred. Vzorci
po 5 kil s pošto franko proti 3-20 K predplačilu.

Oskrbništvo graščine Golič
pri Konjicah (Gonobitz) Štajersko.

111 4—4

Mladega

trgovskega pomočnika

izvežbanega v mešani stroki, sprejme takoj
Franc Vodenik, trgovina z mešanim blagom v
Spodnjih Poljčanah, pri Poljčanah. 142 3—1

16 47-8

Pazite

letos pri kupovanju oblek
in drugega manufaktur-
nega blaga na trgovsko
hišo **R. Stermecki,**
Celje, v kateri se mora
zaradi prezidavanja trgo-
vine velikanska zaloga
novo došlega spomladan-
skega in letnega blaga
popolnoma odprodati. —

Cene čudovito nizke. Vzorci proti vrnitvi na vse
strani franko in zastonj.

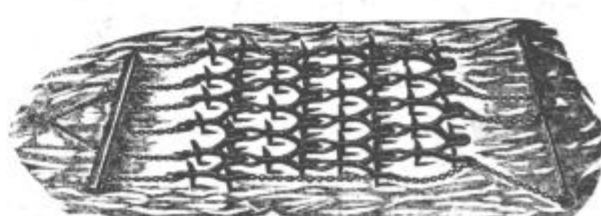
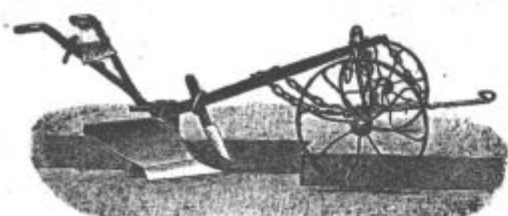
Traverze železo za vezi, najboljše
vrste cement, cevi iz ka-
menščine, strešna lepenka in sploh vse stavbinske potrebščine.

Mrežnate ograje

za vrtove in v razne svrhe, trnjeva žica.

Sesalke, vodovodne cevi in vse pri-
prave za vodovodne naprave.

Plugji, brane, drevesne žage, škarje
za trte, razno poljedeljsko
orodje in najboljši stroji.

trgovina z železnino „**MERKUR**“ P. Majdič, Celje.

Šivalne stroje

in proti ognju in vlamu varne blagajne.

Še je čas za spomladno gnojenje z umetnim gnojem. Kdor rabi

Tomažovo žlindro,

naj gnoji tudi s

Kajnitom ali Kalijevo soljo.

Umetna gnojila vseh vrst, zajamčene kakovosti prodaja
po najnižjih cenah in daje pojasnila ter pošilja po-
učne spise zastonj

Južnoštajerska hranilnica v Celju

v Narodnem domu

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po **štiri odstotke** ter pripisuje vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek plačuje hranilnica sama ter ga ne odteguje vlagateljem. Za varnost vlog jamčijo okraji: Gornjigrad, Sevnica, Šmarje, Šoštanj in Vrnsko in rezervna zaklada, katera znašata vže nad 280.000 K. Zato razdeli znatne svote v občekoristne in dobrodelne namene za gori navedene okraje. Dosedaj jo dovolila za dijaške ustanove 30.000 K, za vodovodne naprave 10.000 K, za napravo potov 1500 K, različnim učnim zavodom in za ustanovitev slovenske obrtne strokovne šole 2.400 K, za podpore različnim požarnim brambam in v kmetijsko gospodarske namene nad 2.000 K, skupno tedaj nad 45.000 K.

Slovenci, poslužajte se

južnoštajerske hranilnice pri nalaganju svojega denarja ali kadar nalagate denar za mladoletne ali varovance in zahtevajte pri sodiščih, **južnoštajersko hranilnico.**
da se naloži denar za mladoletne in varovance izključno le v

Nova vinska postava

v obliki plakata
dobiva se v

Zvezni trgovini v Celju

Cena 60 vinarjev, po pošti 70 vinarjev. Znesek se pošlje po nakaznici ali v znamkah.

Galošne, prave ruske, s znamko „ZVEZDA“ priporoča **P. Kostič v Celju.**

POSJOJILNICA V CELJU

v lastni hiši
Narodni dom

POSJOJILNICA uraduje
vsak dan od 9. do 12. ure
dopoldne razun nedelje
in praznikov.

POSJOJILNICA V CELJU,
ki je bila leta 1881 z neomejeno zavezo ustanovljena, šteje sedaj nad **4100** družnikov, kateri imajo vsega nad **88.000 K** vplačanih deležev ter ima sedaj nad **6 1/2** milijona kron hranilnih
... vlog in nad ...
330.000 kron
... rezervnega zaklada. ...

Hranilne vloge sprejema od vsakega, ako tudi ni član zadruge ter jih obrestuje po **4 1/2 %**

... posojilnica plačuje ...
rentni davek
sama, ne da bi ga odtegnila vlagateljem. Posojila daje na osobni ali hipotekarni kredit proti **5 1/2 %** in **5 %** obrestovanju.

14 52-52

Karol Vanič ✱ Celje ✱ Narodni dom

Velika trgovina manufakturnega blaga. :: Zaloga modnega in črnega sukna, svile in perila.

Velika izber najnovejšega blaga za ženine in neveste. Špecialiteta „Lilijsko platno“. Najnižje cene.